

ПАСЫЛКА

для вашага хлопчыка

«Паеш, бо астыне». «Надзень шапку, а то прастудзішся». «Я купіла табе світар, ідзі прымераў!»

Мацярынская любоў не мае, здаецца, межаў! Калі прыезджаю правядаць, мама, такое ўражанне, гатовая аддаць мне ўсё! Прычым, я магу адмаўляцца, не браць — яна ўсё роўна зробіць па-свойму.

Ніколі не забудуся, як разам з ёй сустракалі Новы год, як назаўтра я стаў збірацца ў дарогу (вучыўся ў сталіцы), як мама спытала: «Табе пакласці селядца пад футрам?»

Я сказаў «не», бо шмат розных салатаў было за святочным сталом, і забыўся — не правяраў. А прыехаў у Мінск і знайшоў у сумцы аж тры «пластмаскі»: у адной быў той самы селядзец, у другой — аліўе, у трэцяй — мімоза. Усе салаты былі шчодра запраўлены маянэзам.

Хай не адразу, але я іх з'еў: не прападаць жа дабру?... І сам потым ледзь не прапаў: так дрэнна было...

Але ж прайшоў нейкі час, і я на той выпадак амаль забыўся. А тут тэлефануе мама і для нечага пытае мой мінскі адрас. Я — чымсьці заняты — нават не падумаў, а навошта?

Праз пару дзён гляджу — у паштовай скрыні паведамленне аб нейкай пасылцы, якую трэба забраць у найбліжэйшыя дні, у найбліжэйшым аддзяленні сувязі.

Нічога не разумеючы, пайшоў (а гэта кіламетры са два, калі напразці, бо ехаць з перасадкамі). А тут дзень пагодны, настрой — такі ж, бо чакаў сюрпрызу, думаў, ад каго?..

На пошце паказаў паведамленне, пашпарт, і аператар вынесла скрынку — немалую і, відаць, цяжкаватую.

— Можа, тут памылка? — занерваваўся я, але на пасылцы тут жа ўбачыў мамін почырк і сціх: дык вось для чаго яна пыталася адрас...

Зваротны шлях з больш чым паўпудовай скрынкі на плячы (каб ведаў, хоць бы каляску нейкую ўзяў!) здаўся нашмат даўжэйшы: некалькі разоў я садзіўся адпачыць. Але ж спачатку пазваніў матулі: спытаў, няўжо складана было папярэдзіць, што хоча нешта адправіць?

— Ой! — насцярожылася мама, — гэта што, мая пасылка (?!) так хутка дайшла? Быць не можа!.. Ты пглядзеў, што там?

— Не, — кажу. — Давай пазней стэлефануемса...

Праўду кажу: дадому тады ледзь прыцягнуўся, і пакуль нёс, нават уявіць не мог, што ж там унутры?

Стомлены, спатнелы, надрэзаў мешкавіну, узарваў накрывку. У скрынцы ляжалі два слічкі з варэннем, ладны шмат сала, некалькі пар шкарпэтак... Уся астатняя прастора была запоўненая невялічкімі, круглымі, чырвонымі... бурачкамі (!). «Навошта яны мне? — хацеў спытаць у мамы. — Як ты дацягнула гэта ўсё на пошту? Колькі каштавала перасылка?»

Я быў раздражнёны і злы... А мама, здаецца, наадварот: сказала, што хацела мяне парадаваць, што бурачкі сёлета — адзін да аднаго: салодкія, смачныя! І так урадзілі...

Толькі праз шмат гадоў я зразумеў, што мама клапаціцца пра мяне, як можа і як умее, што яе любоў мацнейшая за любыя мае аргументы, што я ні на мікрон не змагу змяніць яе пачуцці і жаданні — напрыклад, парадаваць... А вось сваю рэакцыю на ўсё — дык нават пачаў.

З гэтым, новым усведамленнем, жыць стала неяк прасцей і нават зда-

равей, бо з мамай «падачы» я, здаецца, назаўсёды адмовіўся ад шкодных салатаў пад маянэзам.

І пры гэтым — не паверыце — здаецца, ні разу яшчэ не бачыў у продажы і не еў такіх смачных чырвоных бурачкоў.

Артур Грэчка,

г. Віцебск.

НІ ТАБЕ ХЕРАСУ, НІ КАПУЧЫНА...

Праўду кажуць, што здараецца на вяку і па спіне, і па баку. Маладым сёння цяжка выбраць прафесію і атрымаць адукацыю, цяжка знайсці работу. А ўжо цікавую ды ў нейкай фірме з добрым заробкам, дык і зусім немагчыма — хіба па вялікім блаце, па сярбоўстве, па сваіх выключных якасцях, калі яны такія ёсць. Калі ж нічога з пералічанана няма і нават не прадбачыцца — пішы прапала...

Цяжка цяпер і сям'ю ствараць, дзяўчатам замуж выходзіць.

Дык вось. Быў у нас адзін знаёмы. Па пашпарце — ні многа ні мала — Веньямін, па жыцці — Веньчык, бо ну нічога на ім: ні ладу, ні складу, хіба форсу — вышэй галавы...

Ён меў ад чаго: у старэйшага брата — фірма свая. Значыць, у Веньчыка добрая работа, бачнасць павагі, заробкі... Да таго ж, брат сваю дарагую машыну мяняў на яшчэ даражэйшую. Малодшаму, глядзіш, «старая» засталася. І кватэру яму брат прыкупіў...

Веньчык пра гэта не любіў распавядаць: хваліўся, што ён сам на ўсё гэта грошай назбіраў, сам вось гэтак абжыўся...

Калегі ды знаёмыя слухалі ды пасмейваліся, бо добра ведалі, што ў яго і адкуль, аднак не пярэчылі: старэйшы брат клапаціўся пра свайго малодшага, як пра малога...

А Веньчык тым часам жаніцца надумаў — нават добрую дзяўчыну ўзяў. Пайшла... Ну чаму б і не: фірмач, з кватэрай, з машынай... Сам (?) усяго дабіўся... Думала дзеўка, што зажыве. Аж не — муж яе ці не з першых дзён перад фактам паставіў: я, маўляў, цябе ашчаслівіў, за жонку ўзяў, дык ты цяпер служыць мне павінна, ледзьве (прабачце) не ногі мыць і ваду тую піць.

Маладзіца (дзіця, можна сказаць, 19 гадоў) старалася, дагаджала, зносіла ўсе яго выбрыкі, бо спачатку кахала, потым цяжарная была, потым сыноч нарадзіўся, да таго ж — вельмі кволенькі, хваравіты... Доктары ледзь не адразу казалі, што малога трэба на мора, у санаторый вазіць.

Веньчык ездзіць туды адмовіўся («са сваім самаварам ды з дзіцем яшчэ!»)... Сыну лянчонне аплачваў, а вось жонцы, здаецца б, і рубля ў дарогу не даў! Ды што там, каб не фарсіла, сам рэчы ёй складаў: пару старых, яшчэ дзявоцкіх, сукенак, такія ж туплі-басаножкі, халацік... І купальнік — самы закрыты, як у бабулі яго быў.

Што яшчэ цікава — адправіць ён іх з дому, у цягнік пасадзіць, а сам на рабоце хваліцца: маўляў, грошай даў у абрэз, каб жонка сабе «ні херасу, ні капучына — нічога дазволіць не магла».

Яна і не дазваляла, відаць, аднак вярталася з дзіцем назад — і не пазнаць было! Хлопчык весялейшы, здаравейшы, і жонка чамусьці іншая — няма ранейшай пакоры...

Такім чынам з'ездзіла яна адзін раз у той санаторый, потым другі, у трэці Веньчык ужо не пусціў бы, але доктары насядалі: «Малому трэба паўднёвае сонца».

Трэба дык трэба — адправіў. З нецярпеннем чакаў назад, а дачакаўся... позвы ў суд. Жонка на развод падала.

Аказалася, што яе прыгажосць (нават у бедных строях) разгледзеў доктар, які лячыў малога, і дадому больш не пусціў.

Так што Веньчык адзін цяпер п'е свой херас ды капучына. І, напэўна ж, добра ведае смак?

Любоў Чыгрынава,

г. Мінск.

БЕЗ АМАТАРА — НУ НІЯК!

Ад нашай вёскі да райцэнтра кіламетраў з пяць. І гэта цяпер ледзь не ў кожнага ёсць машына. Раней, каб дабрацца, трэба было запрагаць канька, а найчасцей — трапаць пехатой.

Мая цётка Алена якраз так рабіла, прычым расцягвала сваё турнэ дні на тры: у першы выходзіла з дому (як правіла — напярэдадні свят), спынялася ў дачкі, гасцявала, купалася ў ванне (сваёй лазні ў вёсцы не было), начавала, нараніцу адпраўлялася ў царкву. Адтуль, пасля службы, вярталася назад да дачкі, зноў заставаўся нанач і толькі назаўтра, можна сказаць, новым чалавекам (ведама, адпачыўшы...) маршыравала дамоў, дзе ўвесь гэты час гаспадарыў муж. І добра спраўляўся: даглядаў карову, свіней, авечак, розную іншую жывёнасць...

Але ж парадак быў не толькі з гэтым. У вёсцы, амаль у кожнай хаце, была самагонка. У дзядзькавай, вядома ж, таксама, але да таго, як цётка пойдзе ў горад, бо пасля...

Значыць, неяк раз вяртаецца гаспадыня дадому, пераадзяваецца, аглядае гаспадарку, а заадно — выяўляе «недастачу»: няма трохлітровіка з самагонкай! Яна тут жа ў наступ:

— Ну што? Ты зноў сваю хеўру сабраў?! Зноў усё апрыходаваў? Кажы, хто памог, хто прыходзіў?

— Барыс... Валодзя, Мішка...

Дзядзька вінавата пералічвае, цётка — шкада ж гарэлкі! — траціць цяргпенне. Крычыць:

— На халеру тут быў Барыс?!

— Баба, ну ты бессаромная, — кажа дзядзька сваё любімае слова. — Барыс жа мой брат!

— Добра, — згаджаецца цётка. — А навошта Валодзя?

— Як гэта навошта?! — не разумее дзед. — Ён жа пляменнік!

— Ну добра, гэтыя двое сваякі, — лагоднее пакрысе жанчына. — А Міша?.. Ён табе хто?

— Ну, ты спытаеш: «Хто Міша?!»... Як гэта хто?! Ён жа сусед! Разумееш?! (Гэта яшчэ адно дзядзькава любімае слова.)

— Праўда, сусед, — уздыхае цётка. — А вось Сашка? Ты навошта Сашку ў хату паклікаў? Ён жа не брат, не сват — ніхто...

— Хто ніхто? Сашка? Дык ён жа такі аматар, любіцель выпіць! Бабка, без яго — ніяк!

І сапраўды, згаджаецца цётка, без такіх аматараў, без любіцеляў выпіваць — як пад плот выліваць!

Шчасце, што не ўсіх дзед у хаце сабраў, што другі трохлітровік пакуль застаўся — і нязнойдзены, і поўны...

Магчыма, да наступнага цётчынага паходу ў горад.

Алена Панцэлева,

Нясвіжскі раён.

Рубрыку вядзе
Валянціна ДОЎНАР.

АД ЯЕ Ж...

Конкурс на найлепшую «вясёлую і праўдзівую гісторыю», надрукаваную ў 2021-м, паціху-памалу завяршаецца, падводзіцца папярэдняя вынікі, вітаюцца любыя прапановы-ўражанні і, вядома ж, новыя аўтары, новыя творы! Так што пішыце (пажадана — са зваротным адрасам, нумарам тэлефона) і ведайце: чалавек, які смяецца не менш за 17 хвілін на суткі, прадаўжае сабе жыццё на цэлы год. Значыць, рабіце высновы!

«Мой агністы снягір на сасне»

Што можа аб'яднаць розныя пакаленні

Многі вечер свістаў паміж пагоркамі, уздымаў амаль хвалі на звычайна спакойным возеры, шпурляў у вочы калючы жвір з дарогі і пыл з нядаўна зааранага поля. Таму спачатку падумалася, што гэта здаецца: на хмызах каля лесу гайдаюцца чырванагрудыя птушкі. «Глянё, Ірынка, ці не снегіры гэта?» — спыталася ў пляменніцы, што ішла побач, хаваючыся ад ветру ў вялікі капюшон. Чакала, што маладзейшыя вочы нічога падобнага не ўбачаць: снегіры ў сярэдзіне лістапада — такое бывае вельмі рэдка. Але яна глянула ў бок хмызоў, здзіўлена войкнула і палезла ў сумку па тэлефон, каб зняць гэтакі цуд. Палахлівыя птушкі, праўда, чакаць фотасесіі не сталі, пырхнулі дружнай купкай у лес. А мы ішлі ў суседнюю вёску ўражання, у нечакана прыўзнятым настроі, ужо не зваяжучы на вецер. І гаварылі — так хораша, душэўна, па-свойску. Пра тое, што хутка зіма, і будзе яна, напэўна, ранняя і халодная, інакш бы снегіры не прыляцелі так рана. Пра тое, як добра, што якраз закрылі вясковы сезон — усё панакрывалі-пазачынялі, развіталіся з хатай да вясны, наказаўшы ёй трымацца, перазімаваць, паабяцаўшы вясной вярнуцца абавязкова.

А яшчэ я расказвала ёй, на нейкіх пятнаццаць гадоў маладзейшай, пра сваё вясковае зімовае дзяцінства. Пра тых жа снегіроў, якія дзяўблі чырвоныя ягады каліны проста пад вокнамі. Пра тое, якое гэта было дзіва — птушак, вельмі падобных па колеры да заснежанага куста з чорнымі галінкамі і чырвонымі гронкамі, спачатку можна было і не ўважыць, і калі яны спалоханай чародкай шугалі з-пад носу, паляхаліся ўжо ты сам. Пра тое, як запрагалі ў санкі суседскага Біма і нашага Тумана і ладзілі гонкі па раслізганай вясковай вуліцы. Як аднойчы Туман надумаў збочыць да Шабара ў двор і пацягнуў санкі па высечаных у лёдзе прыступках, а я не паспела з тых санак саскочыць. Пра гару Асінік, на якой толькі лянівы не ламаў лыжы, і пра гару Маяк, з якой па сакавіцкім шурпаку каталіся «паравозікам», прывязваючы санкі адны да адных, а паперадзе імчаў аднакласнік Юрка на сваіх самаробных саначках. Пра новыя валёнкі, у якіх, абуюшы першы раз, умудрылася праваліцца ў нашу неглыбокую, але імклівую рачулку, якая не замярзала пад снегам. Яны, высахшы, сталі на два памеры меншыя, і назаўтра бацька прынёс з работы адмысловыя драўляныя калодкі, і разбіваў імі мой новы абутак, у якім так і не ўдалося пафарсіць.

Яшчэ я расказвала ёй пра штодзённую вясковую працу зімой, да якой былі далучаныя і дарослыя, і дзеці. Пра тое, як гэта было... весела — прыладзіць на санкі дзесяць паленцаў дроў, добры кош брыкету, усперціся наверх самой і са свістам несціся з гары ад павеці проста пад ганак. Пра вялізную, бы гара, карову Зорку, якая за раз выпівала чатыры, а то і пяць вёдзер вады, а ваду тую трэба было выкручваць з калодзежа аж у суседнім двары. Пра тое, як аднойчы Зорка ацялілася ў самую сцюжу і, каб яе малое не змерзла, на яго адзелі маю старую куртку, а на вушы нацягнулі мае ж рукавіцы. Пра маленькіх блакітнавокіх парасят, якіх нараджалася часам больш, чым свіння магла пракарміць, і тады аднаго ці двух аддавалі на «гадоўлю» мне, і я выпойвала іх з соскі, седзячы на печы. Пра занесеныя за ноч сцэжкі і сцяжынікі, якія даводзілася чысціць з рانیцы ўсёй сям'ёй, каб проста выйсці з двара...

Карацей, я расказвала ёй пра тое, якое гэта было шчасце, і што з гадамі стала падобнае на нейкую чарадзейную казку — усё прыгожа, але так у жыцці не бывае. Хата, як, дарэчы, амаль уся вёска, застаецца зімаваць пустая, і па снежнай цаліне да самых яе вокнаў змогуць падыходзіць зайцы ці яшчэ якія звыры з недалёкага лесу. Баяцца ім няма каго: чалавек пятнаццаць людзей і мо два сабакі ды столькі ж катой. Развальваецца стары хлеб, у якім ляжыць купка дроў, якіх на «дачны» сезон яшчэ хопіць на некалькі гадоў. Парос хмызамі Асінік, рачулка цяпер бруіцца сярод балота — берагі ужо даўно ніхто не абкошвае, ніхто не навязвае там цялят — у вёсцы засталася толькі пара коз, і то не ведаю дакладна, ці пакінулі іх гаспадары зімаваць...

МЯНЯЕЦЦА, сплывае ў мінулае тое, што калісьці здаралася вечным і непарушным. І ўжо прадстаўніку наступнага пакалення — усяго на нейкіх пятнаццаць гадоў маладзейшаму, ты расказваеш гэта, як чароўную казку дзяцінства, у якую самому цяжка паверыць.

Але — дзіва — яна слухала мяне і — разумела. Смяялася, задавала пытанні. Для яе, якая вырасла ў гарадскіх умовах, гэта таксама была рэальнасць, несумненная і бяспрэчная. Чаму? Можа, таму што за тыдзень да гэтага мы «рукі ў бокі» стаялі на агародзе і абмяркоўвалі, што дзе будзем садзіць налета (а самі пасля разважалі пра тое, што так стаялі калісьці і нашы старэйшыя — маці, бабуля, і ўяўлялі, як нашы малыя дзядзяткі гадоў праз трыццаць стануць на яка месца). Можа, таму, што яна са сталіцы кожнае лета прывозіць сюды сваіх дзяцей і пакрысе прывучае іх да работы на зямлі. А можа, проста таму, што ў далёкім 1929 годзе мой дзед, а яе пра дзед пабудоваў гэтую прасторную хату — месца нараджэння, прыстанішча і запасны аэрадром для некалькіх пакаленняў нашчадкаў. Для якіх гэтая спадчына цяпер — неад'емная частка жыцця і лёсу.

А яшчэ гэтыя раннія снегіры на ўзлеску каля вёскі... Як добры знак, што мы ўбачылі іх разам. Як сімвал агульнай радзімы — той, якая заўсёды з намі. Той, пра якую сённяшні імяніннік Караткевіч напісаў калісьці: «І для шчасця, для сонечнай вечнай кароны // Не хапіла мазка адзінага мне: // Не хапіла радзімы, іскры чырвонай, // Снегіра на заснежанай сінёй сасне».

Алена ЛЯЎКОВІЧ.